

GÖZETİM TOPLUMU VE BİRİ SİZİ GANDIRIYOR

Devrim Barçın
devrimbarcin@yahoo.com

"Avrupa'ya bir adım daha yaklaştık. Artık Kıbrıs Türkü'nün sesini, kültürünü, yaşantısını Avrupa'ya duyurabileceğimiz bir yarışmamız var. BİRİ SİZİ GÖZETLİYOR."

Dünya'da çoğunluğun yaptığı her şeyin iyi, güzel, örnek alınması gereken bir şey olduğu üzerinden bizim ülkemizde de Biri Sizi Gözetliyor adlı yarışma programı 1 Mayıs'ta başlıyor. Peki şimdi ne yapmalı? Kös kös oturup programı mı izlemeli yoksa neden bu programın başladığını mı sorgulamalıyız? Her şeyin bir nedeni olduğuna göre bu yarışma programının başlamasına dair "neden?" sorusunu sormakta fayda var. Şu anda dünyada hızlı bir teknolojik gelişme yaşandığı herkes tarafında gözlemlenen bir şey. Bilgisayarlar, uydular vb. alanlarda muazzam bir gelişme söz konusu. Ancak bu gelişmeler toplumsal fayda yaratmak üzere kullanılması gerekirken bunun tam aksine

üzerinde daha etkin olmaktadır. Böylece iktidar kendini her yerde mevcut ve görünür hale getirmektedir. Gözetim başlı başına bir iktidar kaynağıdır.

Tam da bu noktadan hareketle biz, Biri Sizi Gözetliyor yarışmasına katılan 12 kişiye karşı değiliz. Biz bu program ile toplumda

sorunudur.

İktidarlar insanları hırsızlık yapmaya iten ekonomik nedenleri çözmeye, gençlerin hızlı ve alkollü araba kullanmasının üstünlük olduğunu ortaya koyan tüketim kültürünü değiştirmeye değil; denetim mekanizmalarını sıkılaştırarak olumsuzlukları kendi

Dünya'da çoğunluğun yaptığı her şeyin iyi, güzel, örnek alınması gereken bir şey olduğu üzerinden bizim ülkemizde de Biri Sizi Gözetliyor adlı yarışma programı 1 Mayıs'ta başlıyor. Peki şimdi ne yapmalı?

sine fırsat bilerek, kendi hegemonyasını kurmayı amaçlamaktadır. Yani yapılmak istenen şey gözetlenmeye ihtiyacımız olduğunun fikrinin yaratılmasıdır. Gözetleme eyleminin yapılmasına dair akla gelen diğer bir soru da acaba gözetleyenler mi yoksa gözetlenenler mi korkmaktadır? Gözetleme eylemini

Bu yarışmanın yaratacağı kültürel yozlaşmaya, gençliğin kendi sorunlarını sorgulayıp alternatifler geliştirmesinin vakit kaybı olarak değerlendirilip gençliği eğlenmeye çağıran zihniyete karşıyız.

toplumun daha sıkı bir denetim altına alınması için kullanılmakta ve büyük bir gözetim ağının içine girmektedir. Örneğin bilgisayarlarda 'arka pencereler' denilen sistemler var. Kişi internete bir kere girdiği zaman sistem otomatik olarak çalışıyor ve bu arka pencereler aracılığı ile bilgisayarınızda olan her şey ele geçiriliyor. İnternete bir daha girmesiniz bile bilgisayarda yapılan her türlü işlem izlenebiliyor. ABD'de çıkarılan kanun ile internet üzerinden yapılan her türlü yazışma ve e-maillerin 1 yıl boyunca saklanması ve istendiği takdirde emniyet ve istihbarat örgütlerine verilmesi zorunlu hale getirilmiş ve bu durumun kendisi kişinin özelini ve bireysel özgürlüklerini ortadan kaldıran bir durumun oluşmasına neden olmuştur. Buna da gerekçe olarak 11 Eylül saldırıları gösterilmektedir. Amaç terör paranoyası ile insan özgürlüğünü yok ederek gözetim toplumu oluşturmaktır. Bilişim anlamında yaşadığımız bu gelişmeler ayrı, özgün ve farklı kültürlerin oluşmasının önünü kesmekte ve ortaya tek tip bir kültür çıkmaktadır. (Tek tip standartlaşmış filmler, programlar, yarışmalar vb.)

Gözetim nedir? Niçin gözetime ihtiyaç duyulur? Gözetim, iktidarın birey üzerinden bilgi sağlamanın yoludur. Gözetim sayesinde iktidarlar insanların davranışları

örülmeye çalışılan gözetim toplumu kültürünün kendisine karşıyız. Bu yarışmanın yaratacağı kültürel yozlaşmaya, gençliğin kendi sorunlarını sorgulayıp alternatifler geliştirmesinin vakit kaybı olarak değerlendirilip bu yarışma ile gençliği eğlenmeye çağıran zihniyete karşıyız. Gözetlemenin kesinlikle kendi başına bir değeri yoktur. Gözetleme, sistemin egemenliğinin bir aracıdır. Çünkü sistem kendini asla sadece baskı ve gözetleme mekanizmalarıyla koruyamaz. Sistemin kendisini korumasının en önemli yolu ideolojik hegemonyasıdır. Bugün baktığımızda toplumda kameralar ile gözetimin yapılması büyük bir çoğunluk tarafından haklı ve yapılması gereken bir şey olarak yorumlanılmaktadır. Böylece "kapkaç olayları azalacak", "trafik suçları ve kazalarda düşüş olacak", "can ve mal güvenliğimiz güvence altına alınacak"tır! Bu olayın kendisi de bize göstermektedir ki insanların çoğu gönüllü olarak gözetlenmek istemektedirler. İşte sistemin asıl gücü buradadır, teknolojisinin gelişmesinde değil. Yukarıda da belirtildiği üzere sorun teknik bir sorun değil, ideolojik hegemonya

yapanlar, insanların iktidarın istekleri dışında davranmalarından korktuklarından, o insanlar üzerinde suni bir korku yaratmaktadır. Yani her ikisi de "korkmaktadır". Gözetlemeyi bir ihtiyaç olarak tarif eden aslında kaybetmeye başlamıştır. Egemenliğinden emin olan gözetlenmeye ihtiyaç duymaz.

Aslında gözetleme işlevini yerine getiren mekanizmanın yıkılması çok basittir. Bunun tek bir yolu vardır. "Gözetlenmekten korkmamak" İşte bu eşik aşıldığı zaman artık gözetleyenler korkmaya başlayacak ve gözetleme eyleminin kendisi değersizleşecektir.☒

GÜNÜMÜZDE SEKS İŞÇİLİĞİ

Gözde Gayde
ggayde@yahoo.com

Güç, mağduriyet ve şiddet birbiriyle ilişkilendirildiği zaman, erkek egemen toplumdaki kadının yeri aklımıza takılan temel sorunlardandır. Ataerkil sistem içinde erkek, gücü, kadın ise mağduriyeti temsil etmektedir. Erkek bulunduğu konum itibarıyla kolaylıkla kadına karşı fiziksel ve de ruhsal şiddet uygulayabilmektedir. Bu durumun en açık şekilde görüldüğü yerlerden biri ise seks işçiliğidir.

Seks işçiliği yüzyıllar öncesinden var olsa da 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren nasıl bir konuma eriştiğini incelemek, şu anda içinde yaşadığımız dünyayı, ülkeyi, sistemi ve bu sistemde kadınların nasıl bir konuma yerleştirildiğini anlamak bakımından da önemlidir.

Günümüz dünyasında, artan yoksulluktan en çok etkilenen kadınlardır. Kadının çalışma alanındaki darlığı, düşük ücretle, vasıfsız işlerde çalıştırılması seks işçiliğinin artışına neden olmaktadır. Seks işçiliği yapan kadınların çoğunluğu bugün neo-liberal politikalar neticesinde, ekonomik bunalımlar yaşayan, yoksullaşan ülkelerin kadınlardır.

Sürekli akış halinde olan kadın ticaretinin birinci dalgasını 1970'li yıllarda Güney Doğu Asya, 1980'li yıllarda ikinci dalgasını Afrika, daha sonra üçüncü dalgasını Latin Amerika ve son dalgasını Doğu Avrupa oluşturmaktadır.

Kimi kadın, çalışma alanındaki kısıtlamalar nedeniyle seks sektöründe çalışmak zorunda kalırken; kimisi de zorla kaçırılarak ya da daha refah içinde yaşayacakları umuduyla göç ettikleri ülkelerde insan tacirlerinin eline düşerek seks işçiliği yapmaya maruz kalmaktadır. Her sene yaklaşık olarak bir milyona yakın kadının, insan kaçakçıları tarafından kaçırıldığı tahmin edilmektedir.

Birleşmiş Milletler, organize suç ağlarının bu ticaretten yaptığı yıllık cironun yaklaşık 12 milyar doları bulunduğunu belirlemiştir. Uluslararası polis örgütü Interpol'e göre ticari dolaşıma sokulan kadın yılda 75.000 ila 250.000 dolar getirebiliyor (Malarek, 2004:17, 18).

Seks işçiliğinin küresel boyutta yer edinmesini sağlayan bir faktör ise turizmdir. Ne yazık ki devletler ekonomilerinin düzelmesi

içinde açıktan açığa seks endüstrisini desteklemektedir.

1996 senesinde bir tahmine göre, ABD, Batı Avrupa, Avustralya ve Japonya'dan yaklaşık 5 milyon turist seks endüstrisinin müşterisi olmak için Tayland'ı ziyaret etti. Bu turistlerin yaptıkları harcamadan ülkenin 26.2 milyar dolar gelir elde ettiği tahmin ediliyor (Ayşe Sargın 2006:bianet.org).

Küreselleşme çağında gelişen teknolojiler örneğin internet, küresel seks endüstrisinin bir parçası konumunda olmaktadır. Bu yolla kadınların ve küçük kız çocuklarının bedenleri sanal ortamda pazarlanmaktadır. Bunun dışında internet üzerinden açılan evlendirme siteleri birçok genç kadının Batı Avrupa'dan bir erkekle evlenme hayallerini süslemektedir.

Sadece kadınlar evlendirme sitelerinin taliplisi olmamaktadır; bunun yanı sıra bazı internet siteleri kadınlara Batı Avrupa'da bebek bakıcılığı, ev temizliği gibi çalışma imkanlar sunmakta ve kadınlar bu sitelere başvurumaktadırlar. İnsan kaçakçıları bugün bu siteler üzerinden kadınları seks işçiliği için kaçırmaktan geri kalmamaktadır.

Wichetrich şu şekilde açıklamaktadır:

"Internet, seks turizmi ile evlilik amaçlı kadın ve çocuk arzını denetleyen yollardan biridir: Elektronik seks pazarları. Kendi odasının rahatlığında, yalnız bir uçak bileti, otel için rezervasyon yaptırmak değil, aynı zamanda cinsel tercihlerini karşılamayı kabul ederek tatilde kendisine eşlik edecek birini seçmek ya da evlenmek için birini aramak olanağı da vardır."

Fuhuş, küresel ekonomiyle gitgide daha sıkı bir ilişki içine giren seks endüstrisinin en çarpıcı unsuru olarak dikkat çekmektedir. Bunun bir nedeni,

jumbo jetlerin geliştirilmesinden beri turizm sektörü devasa ölçülere ulaşması olsa da genç kadınları seks işçiliğine yönelten etken göçtür ve kadınlar genellikle fiilen kölelik sayılabilecek koşullar altında çalışmaktadırlar (Altman, 2003:137).

Bugün seks işçiliği, yoksulluk, göç, turizm, gibi birçok etkene bağlı olarak artış göstermektedir. Bu artışın temelini ise ataerkil sistem oluşturmaktadır. Kadınlar bu sistem içinde erkeğe hizmet eden konumdadır.

Bugün seks işçiliği, yoksulluk, göç, turizm, gibi birçok etkene bağlı olarak artış göstermektedir. Bu artışın temelini ise ataerkil sistem oluşturmaktadır. Kadınlar bu sistem içinde erkeğe hizmet eden konumdadır. Erkeğin sistem içinde üretilmiş gücü (özellikle ekonomik), kadının üzerinde fiziksel ve ruhsal şiddet kullanmasına yol açmaktadır. Bugün seks işçisi kadına, kendini pazarlayan satıcı tarafından dayak atılmaktadır. Kadın, kaçmaya çalışması dâhilinde ölümle tehdit edilmekte ve nihayetinde öldürülebilmektedir. Ayrıca seks işçisi kadın pazarlandığı erkeğin isteklerini yerine getirmediği takdirde de tecavüze uğramaktadır. Bununla birlikte bu sektör içinde bulunan kadınlar, tecavüz, dayak gibi şiddete maruz kaldıkları gibi üreme organlarında sorunlar yaşamakta veyahut AIDS virüsüne yakalanmaktadırlar. Kadının meta gibi kullanılmadığı, şiddete maruz kalmadığı bir dünya dilekleriyle...Q

KAYNAKÇA

Ayşe Sargın (14/10/2006), "Pornografiye ve Seks Endüstrisine Hayır!", www.bianet.org
Christia Wichetrich, (2003); "Küreselleştirilen Kadın, Eşitsizliğin Geleceğinden Raporlar", Çev. T.Taylanç-F. Tayanç, Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği.

Dennis Altman(2003), "Küresel Seks", Çev. Serpil Çağlayan, Kitap Yayınevi.
Victor Malarek (2004), "Yeni Küresel Seks Ticaretinin İç Yüzü Nataşalar", Çev. Cihat Taşçıoğlu, Bilgi Yayınevi.

Seks işçiliği yapan kadınların çoğunluğu bugün neo-liberal politikalar neticesinde, ekonomik bunalımlar yaşayan, yoksullaşan ülkelerin kadınlardır.

KADIN, ATAERKİLLİK VE MİLİTARİZM

KADIN HAREKETİ İLE ANTI-MİLİTARİST HAREKET BİRBİRİNDEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ. BU YÜZDEN DE KADINLARIN BİR KADIN, BİR ANNE, BİR İNSAN OLARAK ASKERLİK KONUSUNDA BİR DURUŞ GELİŞTİRMELERİ, ERKEKLERİNKİ KADAR ANLAMLIDIR.

Mine Balman
mi_ne_mi_ne@yahoo.com

Kadın konusu konuşulurken, erkek egemen toplum

yapısından bahsetmemek imkansızdır. Erkek egemen toplum yapısından bahsederken ise bunu besleyen askerlikten bahsetmek kaçınılmazdır. Tüm cinsel kimlikler, içerisinde kurgulandıkları erkek egemen iktidar ilişkilerinin gölgesini taşıdığından ve onunla şekillendiklerinden dolayı askerlik, sadece erkekleri değil, **kadınları da ilgilendirmektedir.**

Askerliği oluşturan kurumlar cinsiyetçi kurumlardır. Zorunlu askerlik, cinsiyetçiliğin yeniden vurgulandığı, üretildiği ve genç erkeklerin beyinlerinde yoğunlaştırıldığı bir süreçtir. 15 aylık askerlik süresinde; "erkeklik" olgusu vurgulanmakta, ilişkiler iktidar ve itaat üzerinden kurulmakta, kadını aşağılayan ve kadın bedeni üzerinden üretilmiş bir dil kullanılmakta, kadına yönelik cinsiyetçi yaklaşım yeniden üretilmekte ve uzun bir kamp dönemi yaşayan genç erkekler, ister istemez bu havayı solumaktadırlar.

Devletin ve egemenliğin koruyucusu olan asker, toplumsal cinsiyet rollerinin üretilmesi ve içselleştirilmesinde büyük bir yer tutmaktadır. Militarizm, beslenebilmek ve güçlenebilmek için toplumsal cinsiyet teorisine muhtaçtır. Askeri kurumlar, kadını; toplumun erkeğin korumasına muhtaç bir kesim olarak kurgulamıştır. Bu yüzden de askerlik, kendini kadın ve aile üzerinden tanımlamakta, kapitalizmin esaslarından olan, aile, vatan ve mülkiyet üzerinden hareket etmektedir. Kadın ile vatan özdeşleşmiş, erkek, askerlik yaparak vatani korumak için kadın üzerinden iktidarını güçlendirmiştir. Çünkü vatan (kadın), askerler (erkekler) tarafından korunmaya muhtaçtır. Vatana yapılan saldırı, namusumuza yapılan saldırıdır. Erkek aktif ve korumacı bir rol oynar, kadın ise evde kalarak, fedakar, vatan için can verebilecek erkek evlatlar yetiştiren bir anne rolünü üstlenir. Toplumsal rollerdeki iş bölümüne göre: Kadın, toplumun çoğalması ve varolan ataerkilliğin anneden çocuğa aktarılması ile görevlendirilmiştir ve bu roller içselleştirilir. Erkeklerden askerlik süresince saldırganlık, cesaret, disiplin gibi basmakalıp "erkeklik" davranışları beklenirken, duygusallık gibi "kadınsı" davranışları bastırılmaları öğretilir. Bu rollerin toplum belleğinin derinliklerinde kökleşip ve

Erkeklerden askerlik süresince saldırganlık, cesaret, disiplin gibi basmakalıp "erkeklik" davranışları beklenirken, duygusallık gibi "kadınsı" davranışları bastırılmaları öğretilir.

doğallaşmasının sonucunda erkek kimliği askerliğin yardımı ile genç erkeklerin kafasında yeniden kurgulanır, erkeklik yüceltilir.

Askerlik bir erkek çocuğundan erkek yaratmak üzere, bir erkeklik testi olarak algılandığından, toplum içerisinde daha da erkekleşmenin bir aracı olarak görülmekte, askerlik yapmayı istemeyenler ise tam bir erkek olmama suçlamasıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Oluşan toplumsal cinsiyet, onunla iç içe olan askerlik ile beraber, aile başta olmak üzere toplumun her yapısında görülmektedir.

Militarizmin en temel değerlerinden birisi de birbiri üzerinden iktidar ilişkisi kurmaktır. Zorunlu askerlik, erkek ve kadının devletle arasındaki vatandaşlık ilişkisini de belirlemektedir. Askerlik yapan erkekler, vatanları için fedakarlık yaptıklarından dolayı, toplum içerisinde oluşan terminoloji de erkek üzerinden kurgulanmakta ve böylece kadınlar toplum içerisinde ötekileştirilmektedirler. Toplumsal cinsiyet rolleri ile beslenen ve toplumsal cinsiyet kimliklerini besleyen askerliğin yarattığı tek tip anlayış; toplum yaşamındaki farklılıklara hoş bakmamaktadır. Toplumsal rollerini içselleştir-

miş ve özümsemiş kişiler de toplum içerisindeki farklılıkları ötekileştirmekte, düşman olarak görmekte ve kabullenememektedirler.

Askerlik erkekler tarafından eylemleştirilse de aslında askerlikten en çok etkilenen kadınlardır. Çünkü askerlik; milliyetçilik, cinsiyetçilik, ataerkillik ve homofobi ile yani tüm ayrımcılık biçimleriyle iç içe geçmiştir ve hiyerarşisinden otoritesine, erkek egemenliğinden cinsiyetçiliğine kadar askerliği sorgulamayan bir ilerici toplumsal hareket, özellikle de kadın hareketinin bir tarafı hep eksik kalacak ve toplum bu rolleri hareketin içinde de yeniden ve yeniden

askerlik; milliyetçilik, cinsiyetçilik, ataerkillik ve homofobi ile yani tüm ayrımcılık biçimleriyle iç içe geçmiştir ve hiyerarşisinden otoritesine, erkek egemenliğinden cinsiyetçiliğine kadar askerliği sorgulamayan bir ilerici toplumsal hareketin, özellikle de kadın hareketinin bir tarafı hep eksik kalacaktır

üretecektir. Bu sebeptendir ki; kadın hareketi ile anti-militarist hareket birbiriinden ayrı düşünülemez. Bu yüzden de kadınların bir kadın, bir anne, bir insan olarak askerlik konusunda bir duruş geliştirmeleri, erkeklerinki kadar anlamlıdır. Kadınlar da sessiz kalmak yerine itaat ilişkilerine, cinsiyet, ırk, din ayrımının olduğu bir dünyaya karşı çıkmalıdır. Çünkü günlük hayatımızdaki şiddetin meşrulaşması, toplumsal cinsiyet rolleri ile yaratılan; sınıfsal-hiyerarşik örgütlenme, güç, iktidar, cinsiyetçiliğin içselleştirilmesi ve dolayısıyla da duyarsızlaşma ile olmaktadır.

Tüm bu nedenlerden ötürü, askerliğe ve erkek egemenliğine bir karşı duruş, erkek egemen sistemin büyük bir eleştirisidir. ☒

KÜLTÜR ÜZERİNE DÜŞÜNÜRKEN

BİR GÜVERCİN BAŞIMA SIĞMASIN MI!

Halil Karapaşaoğlu
ruhsalkorku@yahoo.com

İndirgemeci ve Kantçı bir söylemle insanın eli beyninden dışarı uzanan us niteliğindedir. Dünyadaki en güçsüz ve en zavallı varlığı belki de. İşte bu zavallılığını bir sıçrama tahtası gibi kullanıp yükseldikçe yükseldi bizim insansoyu. Sonra da düştü. Nereye? Kime? Nereye ve kime düştüğünü inanın ben de bilmiyorum. Çünkü ben de içinde bulunduğum mekanın delik mi çukur mu ya da daha başka başka ne olduğunu bilmiyorum. Bilemiyorum çünkü göremiyorum. Duyamıyorum çünkü farkında olmadan mavi gözlü beyaz bir kediye dönüşmüşüm. Kafka gülsün! Samsa ağlasın! Halil de zil takıp oynasın!

Doğanın fiziksel yapısıyla insanın kendi fiziksel yapısı doğuştan bir çatışma içindedir. Her yerde yaşayamazdı ama her yerde de yaşayabilirdi aynı zamanda insan. Evrenin heybetli büyüklüğü karşısında nasıl da ezildiğini ama daha sonra düşüncesinin heybetliliğinin, o kocaman "ucu bucağı" olmayan evreni nasıl yutmaya çalıştığını Pascal'ın şarkılarında anlayabiliriz en güzel. En güzel düşünce tarihinin derinliklerinde yatar insana ait olan ne varsa. Denizi taşla doldurdum/ ama yine de gelmedin/ ne taşım kaldı ne de denizim...

Kültür kavramı bu düşünce deryasının içinde sanırım benim anlayamayacağım kadar büyük bir önem taşımaktadır. Ama bir yerlerde bişeyler var. Tamam arkadaş köpek gibi tüy döküyorum ama köpek gibi de kokuyorum. Bir yerlerde bişeyler var kokusunu alıyorum. Kültür kavramı belki fark ederek belki de fark etmeyerek beynimizden dışarı uzanan usumuzun çalışmasıyla ortaya çıkan bir olgudur. İnsanın eli, aklı ve son tahlilde ortaya çıkan bilinçli emeği hayvansal çabadan ayrılarak, kendi çevresine ilk kez müdahale etmeye başlaması kadar eskidir şu an ellerimizde tuttuğumuz kültür kavramı. Virajı çok geniş aldım ve yoldan çıktım. Nereden bilebilirdim ki dönüşün bu kadar keskin olduğunu. Ben uçtum. Yoldan kaçtım. Yuvarlandım. Peki sen? Sana ne oldu şimdi?

Kültürel çatışmaların, kültürel etkileşimlerin, kültürel yozlaşmanın ve kültürel asimilasyonun çok fazla yoğun olarak yaşandığı coğrafyalardan bir tanesidir içinde bulunduğumuz coğrafya. Buna karşın ne kadar üzücüdür ki tartışma alanı en küçük ve belki de hiç denecek kadar azdır. Bir gün annemle eve doğru gelirken şiiroların kerpiç evleri çatır çatır yıktığını gördüm. Arkasından annem "bak bak Halil ne kadar da güzel devlet köyleri temizlemeye başladı" demesin mi? "Usandım bu gacolardan, nalet olsun hepsinin yüzüne sıçtılar mem-

Mahalleimde yıkılmak üzere olan kerpiç evi, "kendi insanımız" pislik diye görürken Anadoludan gelen göçmenler o evlere yerleşmiş kendi ekonomik gücünün yettiği kadar da o evi tamir etmeye çalışmıştır. Bu büyük bir paradokstur.

leketin içine" haykırışını da duyduktan sonra arkadaşarımdan, bu konu üstüne biraz düşünmeye çalıştım. Bu yazı annem ve arkadaşım gibi olan binlerce insana ithafen yazılmıştır.

Anadolu'dan adaya gelen göçmenlerin sayısı görmezden gelinemeyecek kadar fazladır. Göçmenlerin varlığını inkar etmeye, onların yaşam hakkını almaya çalışmak çok ilkel ve irrasyonel bir tavidir. Ne yazık ki memleketin sol düşüncesi bunu

kültür mozağine büyük bir katkı yapmaktadır. Bu bizim için yeni bir zenginliktir. İnsanın ürettiği, sahiplendiği kendi varlığını dayandırdığı herşey biz beğensekte beğenmesek de bizi de ilgilendirir. Zaten adanın kültürel yapısına baktığımız zaman saf bir yapıyla kesinlikle karşılaşamayız. Bu adada saf kültürü savunmak ya da "iç güdüsel" olarak ona yönelmek uzayda MC Donalds açma hayalini kurmak kadar sinir bozucudur.

Sizce dereboyunda var olan kültürel yapı ne kadar bize aittir? Ne kadar samimi ne kadar doğaldır?

hazmedememiş bu ayrımı toplumla birlikte tartışmamıştır. Anadolu'dan gelen insanların yaşama hakkını savunmak da ne yazık ki sağ ideolojiye kalmıştır. Bunu da söylemek ya da dile getirmek sanki biraz denkleştirmek olduğu için bu tartışmalar bizim için biraz da itici gelmiştir. Anadoludan gelen insanların kültürü asimile ettiğini, kültürü yozlaştırdığını düşünmek ve yaşanan negatif değişikliklerin hepsini bu insanlara mal etmek bizi ilk önce milliyetçiliğe sonra da şövenizme götürür. Kültür dediğimiz kavram diğer kültürlerin birbiriyle birlikte iletişiminden, etkileşimden kendi varlığını zenginleştirir. Anadoludan gelen insanların kendileriyle birlikte yanlarında getirdiği değer yargıları adada var olan

T ü r k i y e Cumhuriyeti'nin adayı işgal etmesinden sonra bu adada uyguladığı politikaların ve Anadolu'dan gelen insanların kültüre yanışmasının ayrımını yapmak lazım. TC Devleti'nin ada kültürüne yaptığı tamamen bir müdahaledir. Tektipleştirmedi. Ama bu tektipleştirmeye karşı verilecek mücadele ya da alınacak tavır da TC Devleti'nin yaptığı gibi reddedici, dışlayıcı, yok sayıcı olmamalıdır. Anadolu insanının kültüre getirdikleri kültürü tektipleştirmeye yönelik değil tam tersi zenginlik olarak görülüp sahip çıkmamız gerekir. TC'nin üzerimizde kurmaya çalıştığı hegemonya apaçık ortadadır. Bu hegemonyanın içinde Türkleştirme politikalarıyla birlikte şu an kullandığımız kelimelerden tutun da, inançlarımıza kadar büyük bir saldırıyla karşı karşıyayız. Kullandığımız dilin inkar edilmesi, yanlış ve kaba diye isimlendirilmesi, her geçen gün

KÜLTÜR ÜZERİNE DÜŞÜNÜRKEN BİR GÜVERCİN BAŞIMA SIÇMASIN MI!

bir köşeye camiinin inşa edilmesi, ısrarla yazın ve düşün yaşamında TC Devleti'nin geçmişle bağ kurulmaya çalışılması bu politikaların ürünüdür. Evet adaya Anadolu'dan gelen göçmenler de bu politikaların bir ürünüdür ama insan devlet demek değil devlet de insan demek değildir.

Mahallede yıkılmak üzere olan kerpiç evi, "kendi insanımız" pislik diye görürken Anadoludan gelen göçmenler o evlere yerleşmiş kendi ekonomik gücünün yettiği kadar da o evi tamir etmeye çalışmıştır. Bu büyük bir paradokstur. Benim annemin babamın çocukluğunu geçirdiği bu evlerde, bazılarımızın nenesi bazılarımızın dedesi ve bazılarımızın da kendisi oturuyordu ya da hala oturuyor. Peki nasıl olurda bizim kendi geçmişimizin içinde barındığı bir mekanı bu toplum pislik diye nitelendirir? Peki nasıl olur da bu toplum bu evlerin aynı zamanda geçmişin şiiroların altında toprak parçasına dönüşmesine razı olur demek istiyorum ama ne yazık ki bizzat kendisi talep eder? Daha sonra bu toplum nasıl olur da Anadolu'dan gelen insanların kendilerini asimile ettiğini düşünür? Yani dedemizin, nenemizin, annemizin, babamızın kaldığı yerleri kalınacak bir yer değilmiş gibi görüp o evleri yıkmaya çalışırken, Anadolu'dan gelen insanların bu evleri "korumaya" almasını nasıl açıklayabilir bu toplum kendi kendine?

"Ekonomik durumları iyi olmadığı için onlar da bu evlerde yaşamak zorundadır" demek de öne sürdüğüm soruları cevaplamamaktadır. Çünkü bizim için niyet önemli değil sonuç önemlidir. Bana şiir yazmak için bir kalem de verebilirsiniz iyi niyetinizle ama bana verdiğiniz o kalem bir insanın ölmesine de neden olabilir. O zaman biz bütün kalemleri ret mi edeceğiz?

Tekrar altını çizerek söylemek gerekirse bir çok durumda bizim niyetimizin bir önemi olmayabilir. Yani iyi niyetli yapıldığını düşündüğümüz şeyler kötü sonuç doğurabilirken, kötü niyetli yapılan şeyler de bazı iyi sonuçlar doğurabilir. İnsanımızın kendinden tiksindir hale gelmesinin arkasında TC Devleti'nin üzerimizde kurmaya çalıştığı hegemonyanın, baskının etkisi tabii ki

vardır. Yaratılan ganimet kültürünün üzerimizde küçümsenemeyecek derecede etkilerini görmek hiç de zor değildir. Ama sadece buna da yaslanmak yeterli değildir. Adanın kuzey coğrafyasında kurulmak istenen iki tane hegomonya vardır. Bunların bir tanesi TC Devleti diğeri de kapitalizmdir.

Sizce dereboyunda var olan kültürel yapı ne kadar bize aittir? Ne kadar samimi ne kadar doğaldır? TC Devleti mi yoksa kapitalizm mi bunu yarattı tartışmasını yapmak bizi hiç bir sonuca götürmeyecektir. Ama şunu söylemekte fayda var ki; gerek Avrupa Birliği'nin ve gerek ABD'nin TC devletiyle üzerimizde kurmaya çalıştığı iktidar kendi içinde diyalektik bir ilişki içindedir. Geçenlerde bir arkadaşımın duyduğum bir anı sanırım bu coğrafyada yaşananları çok iyi bir şekilde özetlemektedir. Bir gün 21- 22 yaşlarında olan genç bir arkadaş psikiyatriste gidip çok bunalımda olduğunu söylemiş. Doktor da problemin ne olduğunu anlamak için bunalımının sebeplerini sormuş. O da doktora babam bana eskiden bir araba almıştı ve o zaman bu araba sadece ben de vardı ama şimdi bu ülkede bu arabadan dört tane var başka bir araba almak istiyorum ama babam da bana araba

almıyor. Ben de bunu düşün de düşün bunalıma girdim demiş.

İlişkilerimizde ki samimiyetsizlik, yaşamı para üstüne kurmamız, markalarla uyuyup markalarla kalkmamız, ihtiyacımızdan fazla tüketmemiz, lükse düşkünlüğümüz, kendimizi insanlara arabamızla, kerpiç evleri yıktırıp yerine villalar ya da betondan karakteri olmayan evlerle ifade etme uğraşımızın bir nedeni de kapitalizme hiç tereddütsüz kucak açmamızdan kaynaklan-

Bu adada saf kültürü savunmak ya da "iç güdüsel" olarak ona yönelmek uzayda MC Donalds açma hayalini kurmak kadar sinir bozucudur.

maktadır. Ne yazık ki TC Devleti ile anadoludan gelen göçmenler arasında ayırım yapamadığımız gibi buna karşı da kurtuluşu AB ve ABD'de görmekteyiz. Aslında fuhuşun, uyuşturucunun, trafik kazalarının nedenlerini doğuran en büyük etkenlerden iki tanesidir bugün bu iki yapı. İnsanlar devlet değil devletler de insan değildir. Devletlerin yaptığını halklara mal etmek bizi ilk önce milliyetçiliğe daha sonra şövenizme götürecektir. Bu da bizim coğrafyamız için tekrar yaşanabilecek en büyük tehlikelerden bir tanesidir. Kendi güncel yaşamımızı anlama onu analiz etmek ve

bunlardan somut sonuçlar çıkarmamız artık şarttır. Aksi takdirde uygulamaya çalıştığımız politikalar yaşamda yer bulamayacaktır. Toplumun kendi kendisiyle hesaplaşması hatta ve hatta kendi ve egemen ideolojilerle çatışmaya girip kendi tarafını belirtmesi gerekmektedir. Başka başka iradelere yamanmakla onlara şükran çekmekle, onlardan s o r u n u m u z u çözmelerini beklemekle hiç bir yere varamayız. Hayalleri özgürlük olmayan insanlar her zaman tutsak olarak yaşayacaktır. Özgürlük, özgür olduğumuzu düşünmekle, ben bunu da yaparım ben şunu da yaparım demekle de sınanacak bir kavram değildir. Peki gerçekten özgür olduğumuzu nasıl hissedebilir ya da nasıl bilebiliriz ki? ☒

Benim Güneşim

**güneşten
uçurtma yaptım,
güneşi tutarken,
pek terledim.
sıcaktan kullandığım sicim
alev aldı.
güneşi tutup buzluğa koydum.
soğuttum.
şimdi her şey tamam,
sicimi bağladım,
tepeden aşağıya koşmaya başladım.
evet, artık benim güneşten
bir uçurtmam var!
soğuk ve karanlık bir
güneşten!**

Mehmet Şah